

21 054

Enige bepalingen van internationaal privaatrecht met betrekking tot het zeerecht en het binnenvaartrecht

VERSLAG VAN DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR DE HERZIENING VAN HET BURGERLIJK WETBOEK¹

Vastgesteld 10 november 1992

Veel waardering had de commissie voor de uitvoerige beantwoording van haar vragen.

Desondanks gaf de memorie van antwoord de commissie toch aanleiding tot het formuleren van de volgende vragen en opmerkingen.

Artikel 2

De leden van de commissie hadden uit het antwoord op de over artikel 2 gestelde vraag – voor zover nog nodig – geconstateerd dat over de bedoeling van deze bepaling geen verschil van mening bestaat, doch wel over de vraag of deze bedoeling correct is verwoord. Waar gesteld wordt dat de woorden «toen het betreffende recht ontstond» en «toen zich de feiten voordeden waarop het zakelijke recht wordt gebaseerd» naar éénzelfde tijdstip verwijzen, wordt immers naar hun inzicht over het hoofd gezien dat eerstgenoemde formulering in de bedoelde betekenis slechts gedefinieerd is als het gepretendeerde recht inderdaad is ontstaan.

In de gevallen waarin dit recht niet blijkt te zijn ontstaan hangt deze formulering in de lucht en zou deze aanleiding kunnen geven tot niet bedoelde redeneringen die aan het «ontstane recht» een andere betekenis toekennen dan bedoeld is. De tweede formulering lijdt niet aan dit gebrek en verdient derhalve verre de voorkeur.

Artikel 3

Nu er met betrekking tot artikel 3 nog onduidelijkheid is (wat moet worden verstaan onder «verhaalbaarheid van het voorrecht»), wilde de commissie daarover een nadere uitleg geven en vragen stellen.

De commissie gaat ervan uit dat onder verhaalbaarheid van een voorrecht verstaan dient te worden het feit dat een bepaalde vordering niet alleen bevoorrecht wordt, maar dat tevens een dergelijke bevoorrechte vordering verhaalbaar wordt op het schip. Zo maakt artikel 8:217

¹ Samenstelling:

Michiels van Kessenich-Hoogendam (CDA),
Mastik-Sonneveldt (PvdA), Mw. Vrisekoop
(D66), Heijne Makkreel (VVD), (voorzitter),
Mw. Bolding (Groen Links), Holdijk (SGP),
Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

lid 1 BW met name een tegen een vervoerder onder cognossement gerichte vordering bij voorrang **verhaalbaar** op het schip. Dus ook wanneer een reisbevrachter als enige vervoerder onder cognossement is, kan de cognossementhouder voor een tegen die vervoerder gerichte vordering toch beslag leggen op het schip en zijn vordering op het schip verhalen (artikel 8:217 lid 1 BW) hoewel de reder niet de debiteur van de cognossementhouder is. Men kan dus zeggen dat het gevolg van het zijn van een voorrecht als genoemd in artikel 8:217 BW is, dat deze bevoorrechte vordering ook verhaalbaar is op het schip los van de vraag of de reder ook de debiteur is.

Naar buitenlandse rechtsstelsels zijn over het algemeen, wanneer de reder of rompbevrachter tenminste niet zelf vervoerder onder cognossement is, vorderingen gericht tegen een vervoerder onder cognossement niet verhaalbaar op het schip. Daarom zal het in een aantal gevallen groot verschil uitmaken wanneer Nederlands recht, in casu artikel 8:217 lid 1 BW, van toepassing is dan wel buitenlands recht wanneer het gaat om de verhaalbaarheid op het schip van dergelijke vorderingen gericht tegen vervoerders onder cognossement (die niet zijn reders of rompbevrachters).

In de beantwoording van de vragen geeft de staatssecretaris van Justitie aan dat de term «gevolgen van het voorrecht» ruim moet worden opgevat. Nu, zoals hierboven uiteengezet, één van de gevolgen van het zijn van een voorrecht kan zijn dat de bevoorrechte vordering ook verhaalbaar wordt op het schip (zoals bijvoorbeeld het geval is met een vordering tegen een vervoerder onder cognossement), dacht de commissie dat artikel 3 zo moet worden geïnterpreteerd dat de vraag of een voorrecht ook verhaalbaar is op het schip wordt beheerst door het recht van de Staat waar het schip te boek staat. Twijfel over deze interpretatie rees echter omdat de staatssecretaris tot slot van zijn beantwoording van de vragen over artikel 3 schrijft dat de vraag, of een vordering bestaat en op een schip verhaald kan worden, beantwoord dient te worden aan de hand van het recht dat die vordering beheerst. Hoewel dit op zich juist is gaat de staatssecretaris eraan voorbij dat er soms vorderingen zijn die bevoorrecht worden, zoals de vorderingen genoemd in artikel 8:217 BW, en als gevolg daarvan verhaalbaar op het schip worden.

Gezien deze onduidelijkheid wilde de commissie nogmaals gaarne van de staatssecretaris van Justitie vernemen of onder de woorden «gevolgen van dat voorrecht» ook moet worden begrepen de verhaalbaarheid van dat voorrecht op het schip, in die zin dat een gevolg van het zijn van een voorrecht kan zijn dat de bevoorrechte vordering op het schip kan worden verhaald.

De commissie zou het op prijs stellen indien de staatssecretaris in het licht van het bovenstaande ook nog eens aandacht zou willen besteden aan de tweede en derde vraag zoals de commissie deze in het voorlopig verslag met betrekking tot artikel 3 heeft gesteld.

Vertrouwende dat de bewindsman tijdig zal antwoorden, acht de commissie de openbare beraadslaging over het onderhavige wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Heijne Makkreel

De griffier van de commissie,
Claringbould